

Program studiów

Ogólna charakterystyka studiów	
Wydział prowadzący kierunek studiów:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów: <i>(nazwa kierunku musi być adekwatna do zawartości programu kształcenia a zwłaszcza do zakładanych efektów kształcenia)</i>	Archeologia
Poziom kształcenia: <i>(studia pierwszego, drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie)</i>	Studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia: <i>(ogólnoakademicki, praktyczny)</i>	Ogólnoakademicki
Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia:	Nauki humanistyczne
Forma studiów: <i>(studia stacjonarne, studia niestacjonarne)</i>	Studia stacjonarne
Liczba semestrów:	6 (sześć)
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów:	180
Łączna liczba godzin dydaktycznych:	2250
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	Licencjat archeologii
Specjalność:	
Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwentów kierunku:	Podstawowym celem kształcenia studenta na kierunku archeologia jest przygotowanie go do odkrywania „ukrytego w archiwum Ziemi” dziedzictwa kulturowego, a tym samym uświadomienia mu walorów estetycznych i kulturowych tego, jak żył i co osiągnął w dawnych czasach człowiek. Dzięki temu absolwent przyczyni się do kształtowania społecznych i instytucjonalnych podstaw (w tym norm i działań) chroniących dziedzictwo kulturowe przed bezpowrotnym zniszczeniem. W efekcie będzie odgrywał pozytywną rolę w zwiększaniu intelektualnego i kulturowego rozwoju społeczeństwa, w którym funkcjonuje. Student otrzyma niezbędną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które pozwolą mu na wypełnienie wspomnianej roli. Poza tym będzie posiadał wiedzę pozwalającą korzystać z najnowszych osiągnięć archeologii. Z tych powodów studenci archeologii w UMK otrzymają szeroką ofertę kształcenia nie tylko w zakresie humanistyki, ale i obszarów nauk współpracujących, a ich umiejętności będą kształtowane przez wybór unikatowych w skali kraju profili kształcenia. W związku z tym absolwenci zdobędą podstawy do zatrudnienia w instytucjach naukowych, placówkach muzealnych ponadregionalnych i regionalnych, instytucjach zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego i propagujących jego wartości.

Wskazanie związku programu kształcenia z misją i strategią UMK:	W „Strategii rozwoju UMK na lata 2011–2020” w obszarze kształcenia, realizuje cele: 2.1.1., 2.1.4., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2.
Wskazanie, czy w procesie definiowania efektów kształcenia oraz w procesie przygotowania i udoskonalania programu studiów uwzględniono opinie interesariuszy, w tym w szczególności studentów, absolwentów, pracodawców:	Tak, treści kształcenia są efektem między innymi opinii studentów archeologii oraz środowiska zawodowego archeologów, a także szczególnych oczekiwań pracodawców wobec absolwentów studiów wyższych.
Wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata) – zwłaszcza w przypadku studiów drugiego stopnia:	Wyniki postępowania rekrutacyjnego.

Moduły kształcenia wraz z zakładanymi efekty kształcenia					
Moduły kształcenia	Przedmioty	Liczba punktów ECTS	Charakter zajęć obligatoryjny/fakultatywny	Zakładane efekty kształcenia	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta
MK I Propedeutyka archeologii	Wstęp do archeologii (wykład: 15 godz./egz.+ ćwiczenia: 30 godz./zal./oc.)	4	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologie stosowane w archeologii (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych (K_W03); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii (K_U02); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii (K_U04); – potrafi rozpoznawać różne rodzaje wytworów kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu okre-	Obecność na zajęciach; referat; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.

				ślenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi prawidłowo określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK II Historia i metodologia archeologii	Historia i teoria archeologii (wykład: 15 godz./egz.+ ćwiczenia: 15 godz./ zal./oc.)	3,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową, uporządkowaną wiedzę o miejscu archeologii w systemie nauk humanistycznych (K_W01); – zna historię myśli archeologicznej i rozumie jej powiązania z nurtami filozoficznymi, wie czym jest naturalizm i antynaturalizm (K_W03); – wie o zależnościach między teorią a praktyką badań archeologicznych i ich wpływie na wytwarzaną wiedzę o przeszłości (K_W06). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi zdefiniować główne etapy rozwoju myśli archeologicznej i wyznaczyć kryteria podziału na okres przedteoretyczny i teoretyczny w historii myśli archeologicznej, ma opanowaną umiejętność krytycznego odczytywania tekstów archeologicznych, potrafi określić założenia teoretyczne/metodologiczne tych tekstów (K_U04); – posiada umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień z wykorzystaniem ujęć teoretycznych różnych autorów (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE:	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca w zespołach; zespołowe przygotowanie prezentacji poglądów (według wybranej literatury), koreferat (zespołowy), podsumowanie dyskusji; pisemna praca domowa/esej (indywidualnie); egzamin pisemny.

				– potrafi współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K02); – potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania, prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z uprawianiem archeologii (K_K03); – ma świadomość zależności badań archeologicznych od podstaw teoretyczno-metodologicznych, potrafi samodzielnie aplikować świadomie wybrane podstawy teoretyczne w celu wyjaśniania zjawisk z przeszłości (K_K07).	
MK II Historia i metodologia archeologii	Antropologia kulturowa (wykład: 15 godz./zal./oc.+ ćwiczenia: 15 godz./ zal./oc.)	2,5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna rodzaje organizacji etapu przedpaństwowego (grupa lokalna, plemię, wodzostwo) oraz rodzaje stratyfikacji społecznej (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych (K_W03); – posiada wiedzę o różnych rodzajach organizacji, bractw i stowarzyszeń o charakterze ponad-etnicznym (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – umie przedstawić różne poglądy na temat organizacji społeczeństw pierwotnych (K_U01); – umie rozróżnić systemy pokrewieństwa, zdefiniować pojęcia proto-państwa i pierwsze państwa, scharakteryzować sytuację, podboju i kolonizacji (K_U04); – rozumie możliwości genetyki w interpretacji historii kontaktów etnicznych (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie złożoność społeczności ludzkich i potrafi ująć je w perspektywie historycznej oraz możliwości i ograniczenia poznawcze paleodemografii (K_K08).	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa.
MK III Metodyka badań	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych (wykład: 15 godz./zal./oc.+ ćwiczenia: 45 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię z zakresu archeologii (K_W02); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi z obszaru nauk humanistycznych i przyrodniczych (K_W05); – zna podstawowe inwazyjne i nieinwazyjne metody	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; pisemna praca domowa; wykonanie dokumentacji rysunkowej; sprawdzian umiejętności praktycz-

				badawcze, specyfikę badań archeologicznych, ze szczególnym wskazaniem kolejności prowadzonych prac i użytych narzędzi oraz zasady i rodzaje dokumentacji archeologicznej (K_W11); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych, zna zasady stratygrafii archeologicznej (K_W12); – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych, w tym dokumentacji i zabezpieczania materiałów źródłowych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi w sposób właściwy i wszechstronny opisać terminy z zakresu archeologii, wyjaśnić prawa związane z formowaniem się układów stratyfikacyjnych, wydzielić i opisać rodzaje stanowisk archeologicznych (K_U01); – potrafi dokonać wyboru właściwej metody badawczej i ocenić przydatność poszczególnych metod w zależności od zakresu prac i celów badawczych (K_U02); – umie ocenić źródła archeologiczne, dostrzegając ich wieloelementowość (K_U05); – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych, w tym pomiary sytuacyjno-wysokościowe przy użyciu specjalistycznego sprzętu mierniczego (K_U11); – potrafi przygotować dokumentację archeologiczną wykorzystując narzędzia do cyfrowej archiwizacji danych archeologicznych (K_U12). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym prowadzącym badania wykopaliskowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	nych; sprawdzian pisemny (teoretyczny).
--	--	--	--	--	--

MK III Metodyka badań	Informatyka w archeologii (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi z zakresu informatyki i pokrewnych (K_W05); – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie archeoinformatyki i dyscyplin pokrewnych (K_W06); – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na gromadzenie oraz cyfrową analizę źródeł archeologicznych z różnych epok (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych wspomaganych technologiami cyfrowymi (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii w zakresie stosowania i wdrażania metod cyfrowych (K_W02); – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U12). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym na poziomie społeczeństwa cyfrowego (K_K08);	Zadania śródsesemtralne; referat z zastosowaniem technik multimedialnych przy wykorzystaniu cyfrowego przetwarzania źródeł informacji; esej; sprawdzian umiejętności praktycznych.
--	---	-----	---------------	--	---

MK III Metodyka badań	Informatyka w archeologii (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)			– potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, stosując cyfrowe technologie przetwarzania danych (K_10).	
	Ćwiczenia terenowe I (zajęcia terenowe)	7,5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna specyfikę stanowiska archeologicznego, historię jego badań, dotychczasowe rezultaty, poznaje cel i zakres aktualnych prac badawczych oraz znaczenie badań w sensie archeologicznym i historycznym (K_W06); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, potrzebę poszanowania stanowiska archeologicznego i odkrywanych reliktyw przeszłości (K_W09); – zna metody wyznaczania obszarów badawczych, prowadzenia pomiarów sytuacyjnych i niwelacyjnych, metody lokalizacji odkrywanych materiałów źródłowych (pomiar w ramach wykopu w ramach siatki arowej lub stanowiska), zna zasady dokumentacji opisowej, rysunkowej i fotograficznej odkrywanych nawarstwień kulturowych, w szczególności wykonania planów oraz przekrojów stratygrafii kulturowej, stosowanych przy tym narzędzi i metod, ma wiedzę dotyczącą specyfiki eksploracji nawarstwień kulturowych, jam kulturowych jak również grobów grobowych (K_W11); – zna możliwości interpretacji odkryć (wie jak odczytywać informację zapisaną w stratygrafii) (K_W12); – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych, w tym eksploracyjnych, stosowanych w trakcie badań archeologicznych oraz wstępnych konserwatorskich stosowanych przy zabytkach archeologicznych, zna sposoby inwentaryzacji materiałów źródłowych (K_W15); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, w tym sposobów pozyskiwania materiałów źródłowych do badań laboratoryjnych (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – dostrzega różnorodność i specyfikę stanowisk archeologicznych (K_U05);	Dziennik praktyk oraz karty pracy z zadaniami, których opanowanie powinno być podstawą zaliczenia praktyk terenowych.
	Ćwiczenia terenowe II (zajęcia terenowe)	7,5	obligatoryjny		

				– potrafi wytyczać wykopy na stanowisku archeologicznym, stosuje podstawowe metody pomiarów wysokościowych, umiejętnie dobiera i stosuje techniki eksploracji z użyciem odpowiednich narzędzi, samodzielnie sporządza dokumentację archeologiczną (rysunkową, opisową i fotograficzną) (K_U11); – potrafi korzystać z podstawowych narzędzi informatycznych używanych do archiwizacji danych archeologicznych, ich przetwarzania oraz analizowania (K_U12); – umie stosować podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dyscyplin nauk przyrodniczych, w tym umie pobierać i zabezpieczać próbki do badań laboratoryjnych (paleobotanicznych, C¹⁴, dendrochronologicznych i innych) (K_U13). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi we współpracy z innymi wykonywać powierzone obowiązki przy pracach wykopaliskowych (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK IV Archeologia ziem polskich	Archeologia ziem polskich (wykład: 30 godz./zal./oc.+ +laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	8	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii prahistorycznej i historycznej (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej i historycznej (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy wytworów kultur społeczności prahistorycznych oraz historycznych i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; prezentacja; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				interpretację źródeł archeologicznych przydatnych dla poznania dziejów ludzkości od epoki kamienia po średniowiecze (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie archeologii poszczególnych okresów w dziejach ludzkości, od epoki kamienia po średniowiecze (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury z określonych etapów rozwojowych od epoki kamienia do średniowiecza oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej i funkcji (K_U05); – posiada umiejętności merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków odnośnie rozwoju społeczności pradziejowych i historycznych (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety w zakresie poznania najdawniejszej przeszłości ziem polskich, uwzględniając społeczne, historyczne i cywilizacyjne uwarunkowania prowadzenia badań w minionych latach (K_K03); – ma świadomość unikatowości źródeł pradziejowych i historycznych oraz wynikającej stąd odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK V Ochrona zabytków	Elementy muzealnictwa (konwersatorium: 15 godz./zal./oc.)	1,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu historii muzealnictwa polskiego, zarysowaną na tle muzealnictwa europejskiego, zna dzieje muzealnictwa skansenowskiego, cele i zasady działania muzeów oraz rodzaje i specyfikę muzeów (K_W04); – ma wiedzę jakie instytucje zajmują się wydobywaniem, gromadzeniem, ochroną i wystawianiem zabyt-	Obecność na zajęciach; wizyty w muzeach; pisemne opracowanie wybranego muzeum lub scenariusza wystawy.

				ków (K_W10); – ma wiedzę gdzie i jak gromadzone są zasoby archeologiczne, jak są eksponowane i chronione (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi samodzielnie ocenić wystawę muzealną i napisać jej scenariusz wykorzystując umiejętności oceniania, wyszukiwania i porządkowania informacji (K_U01); – potrafi przygotować wystąpienia popularyzujące wiedzę o zdobyczach archeologii prezentowanych nie tylko w muzeach (K_U09). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się, także poprzez kontakt z eksponatami muzealnymi (K_K01); – umie docenić wartość muzealiów i rolę muzeów w przeszłości i współcześnie, aby wskazać zadania archeologa w zachowywaniu dziedzictwa kulturowego (K_K05); – posiada umiejętność popularyzowania wiedzy o zdobyczach archeologii prezentowanych nie tylko w muzeach (K_K06).	
MK V Ochrona zabytków	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1	obligatoryjny	WIEDZA: – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08, S1A_W10); – zna podstawy formalne i organizację ochrony zabytków archeologicznych, a także metodę ewidencjonowania zabytków archeologicznych w Polsce (K_W09); – zna zależności w funkcjonowaniu administracji publicznej w zakresie zagadnień związanych z ochroną zabytków (K_W10); – zna standardy dokumentacji badań archeologicznych (K_W11). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi przygotować wniosek o pozwolenia na prowadzenie badań archeologicznych oraz uzasadnić potrzebę prowadzenia tych badań (K_U05, S1A_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04);	Obecność na zajęciach przygotowanie wniosku o pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych wraz z uzasadnieniem; sprawdzian pisemny.

				– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK VI Archeologia prahistoryczna	Paleolit i mezolit (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz specyfice archeologii starszej i środkowej epoki kamienia (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i metodykę stosowane w archeologii oraz w wybranych dyscyplinach nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia w zakresie starszej i środkowej epoki kamienia (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu periodyzacji pradziejów w odniesieniu do poszczególnych kontynentów, najważniejszych stanowisk archeologicznych ze starszej, środkowej i młodszej epoki kamienia z kontynentu afrykańskiego (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych, przydatnych do poznania starszej i środkowej epoki kamienia, zna i potrafi scharakteryzować najważniejsze stanowiska paleolityczne i mezolityczne z terenu Europy, Azji, Ameryk oraz Australii (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i korzystać z informacji dotyczących zmian środowiska naturalnego w plejstocenie i wczesnym holocenie oraz opisać cechy fizyczne poszczególnych gatunków od najstarszych hominidów do człowieka współczesnego (K_U01); – potrafi wymienić oraz rozpoznawać różne rodzaje wytworów kultury materialnej z okresu paleolitu i mezolitu na poszczególnych kontynentach (K_U05); – umie uargumentować wpływ środowiska przyrodniczego na kultury w starszej i środkowej epoce kamienia, z wykorzystaniem poglądów innych autorów (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu,	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej; prezentacja; śródsesemestralne sprawdziany pisemne; egzamin ustny.

				rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK VI Archeologia prahistoryczna	Neolit (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii młodszej epoki kamienia (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii młodszej epoki kamienia (K_W04); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii neolitu z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie badań nad młodszą epoką kamienia (K_W06); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania młodszej epoki kamienia (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury, właściwych dla młodszej epoki kamienia oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności kulturowo-chronologicznej oraz funkcji (K_U05); – posiada umiejętności merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy zwią-	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; egzamin pisemny.

				zane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09).	
MK VI Archeologia prahistoryczna	Wczesne okresy epoki brązu (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii wczesnych okresów epoki brązu (K_W02); – ma podstawową wiedzę metodologiczną oraz zakresu teorii tłumaczących przemiany kulturowe na przełomie epok kamienia i brązu (K_W03); – ma uporządkowaną wiedzę na temat początków metalurgii i cywilizacji bliskowschodnich (K_W04); – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie badań nad wczesnymi okresami epoki brązu (K_W06); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania głównych kultur wczesnych okresów epoki brązu w wybranych regionach i strefach ekologicznych (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi przedstawić teorie tłumaczące przemiany na przełomie epok kamienia i brązu, scharakteryzować głównie kultury wczesnych okresów epoki brązu w Europie i na Bliskim Wschodzie oraz posługiwać się głównymi systemami chronologicznymi epoki (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury, właściwych dla wczesnych okresów epoki brązu oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności kulturowo-chronologicznej oraz funkcji (K_U05);	Dyskusja w oparciu o literaturę; esej; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

				– posiada umiejętności merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy (K_K09).	
MK VI Archeologia prahistoryczna	Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma wiedzę o historii badań europejskich społeczności młodszych okresów epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, mając ogólną podbudowę z tego zakresu odnośnie obszaru Polski (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii młodszych okresów epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, zna specyfiką kulturową kręgu cywilizacji pól popielnicowych, strefy kultur nordyjskich i cywilizacji halsztacko-wczesnolateńskiej (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury z młodszych okresów epoki brązu i wczesnej epoki żelaza i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na interpretację oblicza kulturowego społeczności młodszych okresów epoki brązu i wczesnych okresów epoki żelaza, szczególnie w kontekście środkowo- i wschodnio-europejskich przemian cywilizacyjnych (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi ocenić chronologię i periodyzację młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U01);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

				– potrafi uzasadnić genezę i charakter poszczególnych regionów kręgu kultur pól popielnicowych i cywilizacji halsztacko-wczesnolateńskiej (K_U05); – umie ocenić metodologiczne i metodyczne problemy i powstałe na tym tle dylematy w zakresie badania i interpretacji źródeł archeologicznych młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety odnośnie najpilniejszych potrzeb poznawczych w zakresie problematyki młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za dziedzictwa kulturowe (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK VI Archeologia prahistoryczna	Okres lateński–okres wędrówek ludów (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów, zna źródła pisane i zawarte w nich informacji na temat wybranych plemion germańskich i celtyckich, Wybranych kultur archeologicznych i kręgów kulturowych na obszarze Europy w omawianej epoce (K_W04); – ma podstawową wiedzę wynikającą z interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów w szczególności rozumie wpływ Celtów, Rzymian i Gotów na kształtowanie się kultur strefy Barbaricum, zna teorię K. Godłowskiego na temat pochodzenia Słowian i ich pojawienia się na ziemiach Polski (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i źródeł pisanych z okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07);	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; prezentacja; śródsesemestralne sprawdziany pisemne; końcowy sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.

				– posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych z okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania omawianej epoki (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł odnoszących się do okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii okresów lateńskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów (K_U04); – potrafi rozpoznać typowe inwentarze dla poszczególnych kultur wg głównych faz, potrafi opisać omawiane kultury (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków, w szczególności potrafi wyjaśnić w jaki sposób przejawiał się wpływ Celtów i Rzymian na kultury strefy Barbaricum, opisuje rolę Gotów w kształtowaniu kultur kręgu gockiego, potrafi przedstawić argumentację K. Godłowskiego dotyczącą kwestii słowiańskiej (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować w zespole (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K04).	
--	--	--	--	--	--

MK VII Archeologia historyczna	Wczesne średniowiecze (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma ogólną wiedzę obejmującą historię badań, terminologię, teorię dotyczącą archeologii powszechnej wczesnego średniowiecza Europy, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Słowiańszczyzny (K_W04); – ma wiedzę odnośnie dyskutowanych i kontrowersyjnych zagadnień, kluczowych dla problematyki omawianego okresu (wędrowki ludów w strefie Barbaricum, etnogeneza Słowian, ustrój społeczno-polityczny społeczeństw wódzowskich, relacje słowiańsko-awarskie, początki państw, mechanizmy polityczno-gospodarcze w strefie nadbałtyckiej itp.) (K_W06); – posiada wiedzę o rodzaju i treści źródeł pisanych, niezbędnych dla zrozumienia omawianego okresu, wchodzącego w zakres archeologii historycznej oraz o przewodnich materiałach źródłowych charakterystycznych dla kultury materialnej omawianego okresu (źródła nieruchome i ruchome) (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej omawianego zagadnienia oraz krytycznie oceniać zawarte w niej poglądy (K_U01); – potrafi wyciągać wnioski dotyczące aktualnych odkryć archeologicznych, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02); – potrafi korzystać ze źródeł pisanych dotyczących omawianego okresu oraz scharakteryzować podstawowe kategorie źródeł nieruchomych i ruchomych i korzystać z odnoszących się do nich wypracowanych schematów typologiczno-chronologicznych (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi uzasadnić ważność priorytetów badawczych dotyczących omawianej problematyki (K_K03); – potrafi ocenić wagę odkryć archeologicznych i ich znaczenie dla rozwoju badań dotyczących omawianej problematyki (K_K05); – potrafi formułować problemy badawcze w ramach samodzielnych lub zespołowych przedsięwzięć badawczych (K_K07);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.
---	---	----------	----------------------	---	---

				– uświadamia sobie znaczenie innych dyscyplin humanistycznych i przyrodniczych dla rozwoju badań archeologicznych (K_K08).	
MK VII Archeologia historyczna	Późne średniowiecze– –okres nowożytny (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii późnego średniowiecza i nowożytności (K_W02); – ma postawą wiedzę na temat wybranych zagadnień dotyczących archeologii późnośredniowiecznego i nowożytnego (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury materialnej pozyskiwanych ma późnośredniowiecznych i nowożytnych stanowiskach archeologicznych strefy miejskiej i pozamiejskiej (K_W07); – ma podstawową wiedzę na temat źródeł wykorzystywanych do poznania problemów badawczych późnego średniowiecza i nowożytności (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące archeologii późnego średniowiecza i nowożytności (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych właściwych dla archeologii (K_U02); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii średniowiecza i nowożytności (K_U04); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury materialnej późnego średniowiecza i nowożytności oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania wykopaliskowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące reali-	Obecność na zajęciach aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa; egzamin pisemny.

				zacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K10).	
MK VIII Archeologia śródziemnomorska	Archeologia starożytnej Grecji (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej w zakresie archeologii starożytnej Grecji (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii starożytnej Grecji oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej (historia, filozofia, historia sztuki, religioznawstwo) oraz w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia (K_W02); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w zakresie archeologii starożytnej Grecji (K_W07); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania dziejów i dziedzictwa kulturowego starożytnej Grecji (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii starożytnej Grecji oraz tych dyscyplin z innych obszarów (odpowiadających naukom przyrodniczym i sztuce), które są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują (K_U04); – potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów (K_U07);	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK VIII Archeologia śródziemnomorska	Archeologia starożytnego Rzymu (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1	obligatoryjny	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii starożytnego Rzymu (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Rzymu (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii cywilizacji rzymskiej (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii starożytnego Rzymu (K_U02). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.
MK VIII Archeologia śródziemnomorska	Archeologia świata śródziemnomorskiego (wykład: 15 godz./zal./oc.)	2	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu kultury społeczności zamieszkujących obszar śródziemnomorski w starożytności (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację różnego rodzaju źródeł do studiów nad światem śródziemnomorskim (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI:	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury charakterystyczne dla społeczności zamieszkujących obszar śródziemnomorski w starożytności oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK IX Archeologia środowiskowa	Podstawy archeozoologii (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	3,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu najważniejszych problemów archeozoologii (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologie stosowane w archeozoologii (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U14); – umie przetwarzać podstawowe dane archeozoologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U15). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; prezentacja; sprawdzian umiejętności praktycznych; sprawdzian pisemny (teoretyczny).

				na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze (K_K10).	
MK IX Archeologia środowiskowa	Elementy paleogeografii (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1,5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa właściwe dla procesu poznawczego paleośrodowiska (K_W11); – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, zna zakres źródłowy i problematyki badań przyrodniczych (K_W15); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł kartograficznych (K_U01); – potrafi stosować podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych (K_U13); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; potrafi analizować i prezentować wyniki z użyciem metod kartograficznych (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze (K_K10).	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca indywidualna (mapa hipsometrycznej, mapy lokalizacyjna stanowiska archeologicznego, wykonanie poprawnych obliczeń w skali mapy); referat; dyskusja nad zaprezentowanymi tezami referatu; sprawdzian pisemny.

MK IX Archeologia środowiskowa	Antropologia fizyczna (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi z obszaru nauk przyrodniczych (K_W05); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii – antropologii fizycznej (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w antropologii fizycznej (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze właściwe dla dyscyplin przyrodniczych – antropologii fizycznej (K_U13); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie role nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze (K_K10).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian umiejętności praktycznych (na oryginalnym materiale); sprawdzian pisemny.
MK IX Archeologia środowiskowa	Podstawy paleobotaniki (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	3,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna procedury związane z przygotowywaniem prób do analizy palinologicznej i archeobotanicznej, ma wiedzę na temat warunków koniecznych umożliwiających fosylizację sedymentacyjne materiału botanicznego (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, zna nazwy łacińskie podstawowe	Referat; sprawdzian pisemny (praktyczny i teoretyczny).

				wych drzew i roślin synantropijnych, ma podstawową wiedzę botaniczną potrzebną przy oznaczeniach szczątków roślin (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem źródeł botanicznych, ma podstawowe umiejętności w oznaczaniu ziaren pyłku i makroskopowych szczątków roślin kopalnych (K_U01); – potrafi zastosować podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych, ma podstawowe umiejętności pobierania i określania genetycznego osadów biogenicznych, ma podstawowe umiejętności pracy z mikroskopem optycznym i stereoskopowym (K_U13); – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U15). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, potrafi samodzielnie pracować przy oznaczaniu makro- i mikrofosyliów (K_K07); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10).	
MK X Techniki pracy naukowej w archeologii	Techniki pracy naukowej w archeologii (laboratorium: 30 godz. zal./oc.)	3	obligatoryjny	WIEDZA: – zna najważniejsze elementy warsztatu badawczego, w tym podstawowe pojęcia i terminologię stosowaną w archeologii (K_W02); – zna podstawy krytyki źródeł naukowych, rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji (K_W07); – zna różne formy dyskursu naukowego prowadzonego z zachowaniem norm etycznych i poszanowaniem praw autorskich (K_W08); – zna podstawowe zagadnienia dotyczące przygotowa-	Recenzja wybranej publikacji naukowej; dyskusja nad zadany problemem badawczym; przygotowanie wypisów źródłowych oraz zestawienia literatury do wybranego zagadnienia; praca poświęcona analizie wybranego źródła archeologicznego.

				nia opracowania naukowego od form najprostszych (sprawozdanie, opis zabytku) do bardziej skomplikowanych (analiza porównawcza) (K_W13); – wie jak korzystać z literatury przedmiotu, tworzyć przypisy bibliograficzne oraz prowadzić różne formy dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych i poszanowaniem praw autorskich (K_W14). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – umie zadawać pytania dotyczące konkretnego problemu badawczego (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i gromadzić informację oraz umiejętnie je wykorzystywać (K_U03); – potrafi klasyfikować źródła oraz wskazywać na główne kryteria podziałów typologiczno-formalnych (K_U05); – potrafi sformułować problem badawczy, potrafi prowadzić dyskusję, odpowiednio argumentując stawiane tezy (K_U06); – potrafi zredagować i opatrzyć przypisami i bibliografią przygotowywany tekst naukowy, zgodnie z przyjętymi kanonami (K_U08). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować zespołowo, wspólnie przygotowując opracowanie naukowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji powierzonego zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, szanując prawa autorskie (K_K07).	
MK XI Archeologia podwodna	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna zarys historii archeologii podwodnej w Polsce i na świecie, rozumie specyfikę archeologicznych badań podwodnych (K_W01); – zna różne typy archeologicznych stanowisk podwodnych i najnowsze wyniki badań podwodnych w Polsce i na świecie (K_W06); – dostrzega potrzebę ochrony i zachowania podwod-	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				nego dziedzictwa kulturowego oraz popularyzacji wiedzy na ten temat (K_W09); – rozumie różnice metodyczne między lądowymi i podwodnymi badaniami archeologicznymi oraz między badaniami morskimi i śródlądowymi (K_W11); – zna najnowsze metody badań stosowane w światowej archeologii podwodnej (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi przedstawić zarys historii archeologii podwodnej oraz wyniki najnowszych badań w Polsce i na świecie w Polsce i na świecie (K_U01); – potrafi opisać specyfikę podwodnych badań archeologicznych, najnowsze technologie stosowane w archeologii podwodnej oraz metody ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_U02). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość zagrożeń podwodnego dziedzictwa kulturowego oraz odpowiedzialności za jego zachowanie (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	
MK XII Archeologia architektury	Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie w archeologii architektury (K_W02); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI:	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05); – potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania wykopaliskowe (K_K02); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XIII Konserwacja zabytków archeologicznych	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych (laboratorium: 30 godz. zal./oc.)	3	obligatoryjny	WIEDZA: – zna genezę doktryny konserwatorskiej, zna doktryny konserwatorskie w ujęciu historycznych oraz obowiązującą doktrynę konserwatorską (K_W09); – ma podstawową wiedzę dotyczącą prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi ocenić współczesne realizacje konserwatorskie w odniesieniu do obowiązującej doktryny (K_U01); – potrafi prowadzić prace z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych (K_U11).	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna analiza zabytku; przygotowanie wyceny prac konserwatorskich.

				KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość uzupełniania wiedzy o nowych technologiach konserwatorskich (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozumie potrzebę opieki nad zabytkami (K_K05).	
MK XIV Seminarium dyplomowe	Seminarium dyplomowe (30 godz./zal./oc.)	14	fakultatywny	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii (K_W06); – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08, S1A_W10); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologia (K_W11); – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych (K_W13); – ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych (K_W14). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06); – poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w archeologii (K_U08);	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja nad własną pracą i pracami innych uczestników seminarium.

				– potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczące zagadnień szczegółowych, w wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U09). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08).	
MK XV Moduł kształcenia – zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia oferowane na innym kierunku studiów	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK	2	fakultatywny	WIEDZA: – ma elementarną wiedzę w zakresie dyscyplin z obszaru nauk humanistycznych i społecznych, pozwalającą rozumieć miejsce archeologii wśród innych nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami, a także znaczenie archeologii w obszarze nauk humanistycznych i społecznych (K_W01); – ma elementarną wiedzę w zakresie wybranych dyscyplin z obszarów nauk humanistycznych i społecznych, pozwalającą rozumieć powiązania interdyscyplinarne archeologii z innymi naukami humanistycznymi i społecznymi, dostrzega i rozumie znaczenie innych dyscyplin naukowych w pracy archeologa (K_W05). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi formułować i uzasadniać własne opinie dotyczące ważnych zagadnień życia publicznego (K_U6). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość zakresu swojej wiedzy i umiejętności oraz rozumie potrzebę dalszego, rozwoju kompetencji humanistycznych, jak również społecznych (K_K01); – podejmuje próby uczestnictwa w dyskusjach naukowych (archeologicznych) (K_K06); – przekazuje informacji osobom zainteresowanym archeologią spoza grona fachowców (K_K08).	Dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; esej; projekt; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny; egzamin ustny.
	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	4	fakultatywny		
	Zajęcia ogólnouczelniane	2	fakultatywny		

MK XVI Moduł kształcenia – zajęcia z wychowania fizycznego	Wychowanie fizyczne	2	obligatoryjny	WIEDZA: – posiada wiedzę z zakresu szeroko rozumianej kultury fizycznej; – zna rolę i znaczenie aktywności ruchowej człowieka na jego zdrowie oraz stan fizyczny i psychiczny. UMIEJĘTNOŚCI: – kształtuje własną sprawność fizyczną (wytrzymałość, siłę, koordynację); – ma świadomość potrzeby ćwiczeń fizycznych i umie wybrać najdogodniejszy dla siebie sposób aktywności ruchowej. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – promuje aktywność, wysiłek fizyczny i zdrowy styl życia; – tworzy i rozwija relacje w grupie współwiczących.	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; udział w określonej kategorii rozgrywek; zaliczenie znajomości i opanowania techniki określonej dyscypliny; sprawdzian praktyczny.
MK XVII Moduł kształcenia – lektora z języka obcego	Język obcy	5	obligatoryjny	WIEDZA: – zna odpowiednie struktury gramatyczne i posiada zasób słownictwa niezbędny do ustnego i pisemnego wypowiedzania się na tematy ogólne oraz związane z kierunkiem studiów. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku obcym oraz zaprezentować efektywny komunikat słowny w typowych sytuacjach życia codziennego, jak również zagadnień związanych z kierunkiem studiów; – potrafi porozumiewać się przy pomocy różnych kanałów i technik komunikacyjnych na tematy ogólne i związane z kierunkiem studiów; – rozumie dłuższe wypowiedzi i wykłady na temat związany z kierunkiem studiów oraz większość rozmówców porozumiewających się w języku obcym podczas krajowych i międzynarodowych spotkań; – analizuje i interpretuje różnego rodzaju teksty i komunikaty słowne oraz znajduje w nich informacje potrzebne do funkcjonowania w życiu codziennym oraz w środowisku akademickim; – posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych dla celów akademickich w zakresie języka ogólnego oraz zagadnień właściwych dla studiowanego kierunku;	Dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; esej; projekt; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny; egzamin ustny.

				– samodzielnie tłumaczy z języka obcego na język polski oraz z języka polskiego na język obcy tekst średniej skali trudności, związany z kierunkiem studiów. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – stosuje samodzielne strategie uczenia się, kierując się wskazówkami wykładowcy i rozumie potrzebę dalszego rozwijania własnych umiejętności językowych; – dzięki wysokim kompetencjom językowym jest przygotowany do sprawnego poruszania się obszarze kulturowym kraju danego języka.	
MK XVIII Różne oblicza źródeł archeologicznych (A)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz specyfice i metodologii przedmiotu (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i techniki obróbki kamienia i kości zwierzęcych w epoce kamienia (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną z zakresu analizy surowcowej jako elementu analizy technologicznej (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej (K_W04); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dyscyplinami nauk przyrodniczych (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wymienić i rozpoznawać różne rodzaje stanowisk spotykanych w epoce kamienia, a także rodzaje źródeł spotykanych na poszczególnych typach stanowisk (K_U01); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów ((K_U06); – umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; esej.

				urządzeń i technik multimedialnych (K_U12); – zna zmiany klimatyczne w dolnym plejstocenie Europy (K_U13). OMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_U06); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XVIII Różne oblicza źródeł archeologicznych (A)	Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, w szczególności w zakresie badań ceramologicznych (K_W04); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, zwłaszcza w zakresie badań fizyko-chemicznych ceramiki i analiz statystycznych (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy wytworów ceramicznych i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł ceramicznych, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności z zakresu tzw. ceramologii, obejmujące formułowanie problemów naukowych i ich analizę, przez dobór stosowanych metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań, a także pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscy-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa.

				plin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje prahistorycznych wytworów ceramicznych oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności kulturowo-chronologicznej oraz funkcji (K_U05); – posiada umiejętności merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06); – posiada podstawowe umiejętności prowadzenia prac technicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych w badaniach ceramiki prahistorycznej (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09).	
MK XVIII Różne oblicza źródeł archeologicznych (A)	Archeologia eksperymentalna (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii eksperymentalnej (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii eksperymentalnej (K_W03); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii eksperymentalnej	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w projektach doświadczalnych; samodzielne doświadczenie archeologiczne.

				(K_W07); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia stosowane w archeologii eksperymentalnej (K_W11). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi posługiwać się odstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii eksperymentalnej (K_U04); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla archeologii oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi prawidłowo określić priorytety służące realizacji zadań realizowanych w ramach badań eksperymentalnych (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XIX Dylematy współczesnej archeologii (A)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna aktualny stan dyskusji nad znaczeniem teorii w archeologii (K_W02); – ma wiedzę na temat powiązań wyników badań archeologicznych z ustaleniami nauk społeczno-historycznych (K_W05); – zna sposoby interpretacji genezy kultur archeologicznych w ujęciu różnych szkół badawczych (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI: – umie ocenić istotność odkryć i kierunków badań archeologicznych dla współczesnej wiedzy o historii	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.

				cywilizacji (K_U01); – potrafi posługiwać się ujęcia i teoretycznymi na temat głównych problemów prehistorii światowej (początki kultury ludzkiej hominizacja, początki sztuki i religii, innowacje i struktury długiego trwania w dziejach, kluczowe wynalazki i ich znaczenie w rozwoju kultury itp.) (K_U04); – potrafi ocenić wartość merytoryczną różnych poglądów w odniesieniu do współczesnych problemów archeologii (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – zna główne środowiska naukowe w zakresie dyskusji nad teorią archeologii (K_K07); – potrafi powiązać wiedzę archeologiczną z ustaleniami nauk społeczno-historycznych (K_K08).	
MK XIX Dylematy współczesnej archeologii (A)	Archeologia wobec dylematów współczesności (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu archeologii w systemie nauk (K_W01); – ma wiedzę o społecznym funkcjonowaniu wiedzy o przeszłości (K_W03); – zna najistotniejsze problemy związane z komercjalizacją wiedzy archeologicznej, wie o pozytywnych i negatywnych skutkach komercjalizacji, ma wiedzę na temat różnych instytucji kultury, które zajmują się upowszechnianiem wiedzy o przeszłości (K_W10). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi prawidłowo ocenić dylematy współczesnego społecznego odbioru wiedzy o przeszłości, orientuje się we współczesnym życiu popularno-naukowym (różnych pozytywnych i negatywnych przykładach upowszechniania wiedzy o przeszłości) (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii (K_U04). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; sprawdzian ustny.

				– docenia rolę archeologii i innych nauk historycznych dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08); – wykazuje podstawową odpowiedzialność w przedstawianiu obrazu dziejów zgodnie z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji wiedzy o przeszłości i złym praktykom komercjalizacji (K_K09).	
MK XIX Dylematy współczesnej archeologii (A)	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna zagadnienia terminologiczne, metodologiczne i metodyczne z zakresu archeologii pradziejowej (K_W02); – ma wiedzę na temat „szkół archeologicznych” w zakresie badań osadniczych i kulturoznawczych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kategorie czasu i przestrzeni (K_W03); – zna podstawy taksonomiczne dla periodyzacyjno-chronologicznego wyróżnienia źródeł oraz kultur młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza z terenu Europy (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – umie krytycznie ocenić realną i potencjalną wartość poznawczą źródeł archeologicznych w procesie ich interpretacji (K_U01); – potrafi wskazać miejsce dociekań prahistorycznych w strukturze poznania humanistycznego odnośnie kategorii czasu i przestrzeni (K_U02); – ma umiejętności w zakresie zastosowania metodologii badań pradziejowego osadnictwa oraz archeologii krajobrazu (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi wskazać podstawowe priorytety badawcze, odnoszące się do archeologii osadnictwa, archeologii krajobrazu oraz chronostratygrafi, w myśl których rozumie konieczność współpracy interdyscyplinarnej (K_K03); – ma świadomość konieczności stosowania obowiązujących obecnie procedur badawczych odnośnie badania procesów trwania i zmiany kultur w zgodzie ze współczesną myślą humanistyczną (K_K05);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.

				– zdaje sobie sprawę z konieczności ograniczeń poznawczych, mając tym samym na względzie przyszły postęp metodologiczny i metodyczny archeologii pradziejowej (K_K10).	
MK XX Procesy kulturowe w pradziejach (A)	Kultury paleolityczne i mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz specyfice przedmiotu (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i metody stosowane w archeologii i antropologii kulturowej oraz w wybranych dyscyplinach nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia w zakresie paleolitu i mezolitu (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu środowiska życia poszczególnych gatunków hominidów i adaptacji kulturowych na przykładzie wybranych stanowisk (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych, przydatnych do poznania starszej i środkowej epoki kamienia i relacji pomiędzy człowiekiem a środowiskiem (K_W12); – zna i rozumie elementy środowiska przyrodniczego w poszczególnych okresach interglacjalnych i glacialnych (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące zmian środowiska naturalnego w plejstocenie i wczesnym holoenie, z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – potrafi scharakteryzować relacje pomiędzy człowiekiem a środowiskiem w poszczególnych okresach paleolitu (K_U04); – zna przemiany kulturowe na kontynentach Starego i Nowego Świata oraz sposoby adaptacji w odpowiednich okresach paleolitu i mezolitu (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania wpływu środowiska przyrodniczego na kultury w starszej i środkowej epoce kamienia (K_U06).	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej; prezentacja; śródsesestralne sprawdziany pisemne.

				KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XX Procesy kulturowe w pradziejach (A)	Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii młodszej epoki kamienia, w tym szczególnie w rozpoznawaniu relacji interkulturowych (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii młodszej epoki kamienia, zwłaszcza w aspekcie poznawania relacji interkulturowych (K_W04); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii neolitu z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, zwłaszcza z zakresu szeroko rozumianej antropologii kulturowej i teorii kultury (K_W05); – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie badań nad młodszą epoką kamienia, zwłaszcza w zakresie badań nad relacjami społecznymi i interkulturowymi (K_W06); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania relacji społecznych i interkulturowych w młodszej epoce kamienia (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury, właściwych dla poznania relacji kulturowych w młod-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; praca zespołowa (przygotowanie posteru), sprawdzian pisemny.

				szej epoce kamienia oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń (K_U05); – posiada umiejętności merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09).	
MK XX Procesy kulturowe w pradziejach (A)	Między władcą a niewolnikiem. Społeczności Barbaricum (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu chronologii kultur obszaru Barbaricum (K_W04); – ma podstawową wiedzę wynikającą z interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów, w szczególności zna podstawy teoretyczne badań nad strukturą społeczną ludów obszaru Barbaricum oraz przejawy hierarchizacji widoczne w obrządku pogrzebowym poszczególnych kultur w okresach przedrzymskim, rzymskim i wędrówek ludów (K_W05). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; pisemna praca domowa.

				opiekuna naukowego (K_U03); – umie scharakteryzować społeczności Barbaricum na podstawie źródeł archeologicznych pod kątem hierarchii społecznej i jej przejawów oraz opisać groby książęce: celtyckie, typu lubieszewskiego, typu Hassleben-Leuna-Zakrzów (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować w zespole (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K04).	
MK XXI Archeologia śródziemnomorska (A)	Archeologia środowiskowa basenu Morza Śródziemnego (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii środowiskowej (K_W02); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji (K_W07); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna procesy przyrodniczo-kulturowe zachodzące w dziejach społeczeństw prahistorycznych, antycznych i wczesnohistorycznych w basenie Morza Śródziemnego, zna osiągnięcia archeologii środowiskowej w europejskich ośrodkach badawczych (głównie dotyczących basenu Morza Śródziemnego) (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych, krytycznie analizuje wyniki badań archeoprzyrodniczych (K_U01); – potrafi stosować stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodni-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o referaty (przygotowane w formie ustnej i pisemnej); sprawdzian pisemny.

				czych, potrafi interpretować dane archeobotaniczne i archeofaunistyczne z obszaru Europy (głównie z obszaru basenu Morza Śródziemnego) (K_U13); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych, charakteryzuje i ocenia wartość poznawczą wskaźników palinologicznych, botanicznych i zoologicznych aktywności człowieka, dostrzega czynniki środowiskowe i ocenia ich wpływ na kulturę społeczeństw (K_U14); – umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U15). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10).	
MK XXI Archeologia śródziemnomorska (A)	Przestrzeń społeczna w kulturze antyku (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii starożytnej Grecji i Rzymu w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej w kontekście badań nad rozwojem społeczeństwa starożytnej Grecji i Rzymu (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii antycznej oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej dotyczącej specyfiki badań społeczeństw starożytnych w basenie Morza Śródziemnego (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych, archeologiczno-przyrodniczych, przyrodniczych odnoszących się do rekonstrukcji norm społecznych, wierzeń i struktury społecznej w Grecji i Rzymie doby starożytnej (K_W03);	Obecność na zajęciach; pisemna paca domowa; sprawdzian pisemny.

				– posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania społeczeństwa greckiego i rzymskiego, zrozumienia ciągłości tradycji w sferze religijnej, architekturze i sztukach użytkowych oraz poznaniu różnic wynikających z odmiennych warunków kształtowania się obu społeczeństw (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod związane z rekonstrukcją życia codziennego starożytnych Greków i Rzymian (K_U01); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla dyscypliny archeologia starożytnej Grecji i Rzymu w zakresie zagadnień społecznych, kulturowych i religijnych (K_U04). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03).	
MK XXI Archeologia śródziemnomorska (A)	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii śródziemnomorskiej dotyczącej tzw. wielkiej kolonizacji greckiej oraz rozwoju terytorialnego państwa rzymskiego (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu geografii starożytnej oraz posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację archeologicznych źródeł przydatnych dla poznania zagadnień związanych z przyczynami rozwoju terytorialnego kultury greckiej i rzymskiej wraz z ich rolą ekonomiczną i polityczną (K_W07); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				klasycznego oraz zna osiągnięcia kultury greckiej i rzymskiej (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla badań kultury greckiej i rzymskiej (K_U02). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXI Archeologia śródziemnomorska (A)	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – zna podstawowe źródła dotyczące archeologii świata antycznego, w tym ma wiedzę o wartości poznawczej antycznych źródeł pisanych, z zakresu antycznej epigrafiki, numizmatyki, ikonografii, papirologii (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi zdefiniować podstawowe źródła dotyczące archeologii świata antycznego (K_U01); – potrafi scharakteryzować wartość poznawczą antycznych źródeł pisanych (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.
MK XXII Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (A)	Kultura starożytnej Grecji (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o charakterze historii i kultury starożytnej Grecji (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę różnego rodzaju źródeł przydatnych do poznania kultury Greków (budynki użyteczności publicznej, obiekty kultu) (K_W12).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i użytkować informacje dotyczące kultury starożytnej Grecji z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi opisać różne rodzaje wytworów związanych z kulturą starożytnej Grecji (budynki użyteczności publicznej, obiekty kultu) oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich treści znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XXII Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (A)	Rzym i Barbaricum (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii starożytnego Iranu i Azji środkowej (K_W03); – widzi różnicę w odmienności badań archeologicznych odległych obszarów, z uwzględnieniem źródeł pisanych oraz ikonograficznych (K_W05); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla jego poznania, niezależnie od regionu (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł, także tych odmiennych w różnych kręgach kulturowych, i metod archeologicznych (K_U01); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastoso-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				waniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK XXII Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (A)	Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii śródziemnomorskiej dotyczącej powstawania i roli systemów pieniężnych w starożytności (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu numizmatyki starożytnej oraz posiada podstawową wiedzę dotyczącą kulturowej roli pieniądza monetarnego, jego roli ekonomicznej i politycznej (K_W07); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz zna wartość mennictwa, jako świadectwa kultury oraz techniki i technologii (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla numizmatyki antycznej oraz zagadnień z nią związanych (K_U02). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				– wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXIII Kultura świata śródziemnomorskiego (A)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii kultur starożytnej Europy oraz posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację przynależności kulturowej źródeł archeologicznych oraz ich roli w rozwoju cywilizacji europejskiej (K_W07); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych rozwijanych w archeologii europejskiej okresu starożytności (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach starożytnej Europy (K_U01). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.
MK XXIII Kultura świata śródziemnomorskiego (A)	Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z historii starożytnej Grecji i Rzymu (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację różnego rodzaju źródeł przydatnych po poznania budownictwa starożytnej Grecji i Rzymu (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i użytkować informacje dotyczące religii starożytnej Grecji i Rzymu z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi opisać najważniejsze cechy starożytnych stylów architektonicznych i budowli Grecji i Rzymu,	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				w tym materiały budowlane wykorzystywane w starożytności (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XXIII Kultura świata śródziemnomorskiego (A)	Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu w kontekście źródeł archeologicznych (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w studiach nad ikonografią grecką i rzymską jako źródła archeologicznym oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii starożytnej Grecji i Rzymu w kontekście studiów nad wytworami kultury materialnej (ceramika figurowa, mozaika, rzeźba) (K_W03); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii antycznej stanowiącej podstawę nad studiami ikonograficznymi (K_W04). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod w zakresie archeologia starożytnej Grecji i Rzymu: wytwory rzemiosła artystycznego i użytkowego (K_U01); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiów nad ikonografią antyczną (K_U04); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04).	
MK XXIV Archeologia historyczna (A)	Wprowadzenie do archeologii historycznej (wykład: 30 godz./zal./oc.+)	3	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu archeologii średniowiecza w systemie nauk historycznych (K_W01); – ma podstawową wiedzę na temat wykorzystania metod interdyscyplinarnych w badaniach historycznych (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii historycznej Polski, obejmującą odpowiednią aparaturę pojęciową i historię badań nad wczesnym średniowieczem (K_W04); – posiada ogólne rozeznanie w rodzajach źródeł niezbędnych dla poznania i zrozumienia kultury w okresie wczesnego średniowiecza, wchodzącego w zakres archeologii historycznej, posiada wiedzę w zakresie przewodnich źródeł archeologicznych charakterystycznych dla kultury materialnej omawianego okresu (źródła nieruchome i ruchome) (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej archeologii historycznej (K_U01); – potrafi wyciągać wnioski dotyczące aktualnych odkryć archeologicznych, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02); – rozumie specyfikę archeologii historycznej wymagającej wiedzy z zakresu archeologii i historii (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi ocenić wagę odkryć archeologicznych i ich znaczenie dla rozwoju badań dotyczących omawianej problematyki (K_K05); – uświadamia sobie znaczenie innych dyscyplin humanistycznych i przyrodniczych dla rozwoju archeologii historycznej (K_K10).	Obecność na zajęciach; aktywny udział w zajęciach; sprawdzian pisemny.

MK XXIV Archeologia historyczna (A)	Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii wczesnego średniowiecza Polski, zwłaszcza problematyki badawczej realizowanej w ośrodku toruńskim (K_W04); – posiada ogólne rozeznanie w rodzajach źródeł niezbędnych dla poznania i zrozumienia kultury w okresie wczesnego średniowiecza, wchodzącego w zakres archeologii historycznej (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej archeologii historycznej (K_U01); – potrafi wyciągać wnioski dotyczące aktualnych odkryć archeologicznych, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02); – rozumie specyfikę archeologii historycznej wymagającej wiedzy z zakresu archeologii i historii (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi ocenić wagę odkryć archeologicznych i ich znaczenie dla rozwoju badań dotyczących omawianej problematyki (K_K05).	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.
MK XXIV Archeologia historyczna (A)	Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę na temat wybranych zagadnień osadnictwa w strefie pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności (K_W04); – ma podstawową wiedzę na temat dziejów garncarstwa, kaflarstwa i uzbrojenia w późnym średniowieczu i nowożytności na terenie ziem Polski (K_W04); – ma wiedzę na temat źródeł wykorzystywanych do badań nad późnośredniowiecznymi i nowożytnymi miastami (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczących wybranych zagadnień archeologii późnego średniowiecza i nowożytności związanych ze strefą pozamiejską (K_U01); – potrafi analizować wybrane zespoły źródeł (K_U01); – posiada umiejętność rozróżniania podstawowych grup gatunkowych naczyń ceramicznych oraz rodza-	Obecność na zajęciach; aktywny udział w zajęciach; dyskusja; sprawdzian pisemny.

				jów pieców i kafla piecowych z późnego średniowiecza i nowożytności (K_U05); – potrafi rozpoznać wybrane wytwory kultury materialnej z późnego średniowiecza i nowożytności pozyskiwane podczas badań w miastach (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym realizującym problematykę związaną z osadnictwem strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności na terenie Polski (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK XXV Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (A)	Słowiańszczyzna plemienna (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	4	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o znaczeniu archeologii Słowian w odtwarzaniu dziejów społeczności europejskich (K_W01); – ma uporządkowaną wiedzę na temat pochodzenia Słowian, zna strefy kulturowe na obszarze Słowiańszczyzny (przewodnie stanowiska archeologiczne, ich specyfikę, historię badań oraz ich znaczenie w ujęciu archeologicznym i historycznym) (K_W04); – ma podstawową wiedzę o historii przemian społecznych i gospodarczych w Europie na przestrzeni VI–IX wieku (K_W05); – zna model kultury wczesnosłowiańskiej (K_W06); – posiada podstawową wiedzę dotyczącą kultury materialnej (garncarstwo) oraz sfery duchowej Słowian (mity, wierzenia i panteon bóstw słowiańskich, miejsca kultu, formy obrządku pogrzebowego) (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi opisać sytuację społeczno-gospodarczą w Europie na przestrzeni VI–IX wieku oraz główne strefy kulturowe Słowiańszczyzny (K_U01); – potrafi scharakteryzować model kultury wczesnosłowiańskiej oraz sferę duchową Słowian (mity, wierzenia i panteon bóstw słowiańskich, miejsca kultu,	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; referat pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				formy obrządku pogrzebowego) (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury materialnej, przeprowadzić ich analizę w celu określenia ich funkcji i chronologii (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów na kwestię pochodzenia Słowian (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXV Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (A)	Archeologia wczesnych państw (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	4	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii średniowiecza w badaniach nad genezą struktur państwowych średniowiecznej Europy (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii historycznej, szczególnie odnoszące się do Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii historycznej, między innymi dotyczącą zagadnień państw słowiańskich (K_W04); – na podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami i dyscyplinami znajdującymi się w obszarze nauk humanistycznych (K_W05). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla archeologii historycznej oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie i innych zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXVI Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (A)	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych (wykład: 30 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	4	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę dotyczącą archeologii późnośredniowiecznych i nowożytnych miast (K_W04); – zna podstawowe metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury późnośredniowiecznych i nowożytnych miast (K_W07); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację późnośredniowiecznych i nowożytnych źródeł archeologicznych pozyskiwanych w miastach oraz wiedzę z zakresu rozplanowania przestrzennego i funkcjonowania późnośredniowiecznych i nowożytnych miast (K_W12); – ma wiedzę na temat metodyki badań późnośredniowiecznych i nowożytnych stanowiskach archeologicznych strefy miejskiej (K_W15). UMIĘJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące archeologii późnośredniowiecznych i nowożytnych miast (K_U01); – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii średniowiecza i nowożytności	Obecność na zajęciach aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				ności (K_U04); – posiada umiejętności formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania wykopaliskowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXVI Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (A)	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności (wykład: 30 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	4	fakultatywny (A)	WIEDZA: – ma wiedzę dotyczącą stanu badań archeologicznych w strefie pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności w Polsce, zna najważniejsze stanowiska późnośredniowieczne i nowożytne ze strefy pozamiejskiej (założenia obronne, nieobronne, cmentarze, pobojowiska) (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy organizacji przestrzeni w strefie pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności (infrastruktura techniczna, budynki mieszkalne, gospodarcze i wspólnej użyteczności) oraz ich interpretacje na gruncie archeologii historycznej (K_W07); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kulturowych związanych z badaniem stanowisk pozamiejskich z późnego średniowiecza i nowożytności (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętności łączenia wiedzy z różnych dyscyplin pomocnych w uprawianiu archeologii historycznej, w tym w szczególności w badaniach nad strefą pozamiejską w późnym średniowieczu i nowożytności	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; sprawdzian pisemny.

				ści w Polsce, docenia i wykorzystuje wszystkie dostępne pozaarcheologiczne rodzaje źródeł, (K_U01); – zna zasady prowadzenia badań archeologicznych w terenie na późnośredniowiecznych i nowożytnych stanowiskach archeologicznych strefy pozamiejskiej (K_U02); – potrafi wyróżnić i scharakteryzować podstawowe grupy wytworów kultury związanych z badaniami stanowisk późnośredniowiecznych i nowożytnych w strefie pozamiejskiej ziem Polski (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym realizującym problematykę związaną z osadnictwem strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności na terenie Polski (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Archeologia architektury antycznej (wykład: 30 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna podstawowe fakty z historii starożytnej, szczególnie kultur Egiptu, Mezopotamii, Grecji i Rzymu (K_W04); – ma podstawową wiedzę o starożytnych stylach architektonicznych, budowlach i materiałach budowlanych, wykorzystywanych w starożytności (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi opisać najważniejsze fakty z dziejów starożytnych Egiptu, Mezopotamii, Grecji i Rzymu (K_U01); – potrafi opisać najważniejsze cechy starożytnych stylów architektonicznych, budowli i materiałów, wykorzystywanych w starożytności (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

MK XXVII Archeologia architektury (B)	<i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii architektury oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii antycznej (K_W04); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.
---	--	------------	-----------------------------	--	---

MK XXVII Archeologia architektury (B)	Archeologia architektury pradziejowej (wykład: 30 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie w historii architektury i antropologii kulturowej (K_W02); – ma podstawową wiedzę o najstarszych konstrukcjach mieszkalnych prehistorycznej Europy, zna główne osiągnięcia tradycji megalitycznej, rodzaje osad i formy osadnictwa (K_W04). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii architektury pradziejowej (K_U04); – potrafi interpretować ślady po budynkach mieszkalnych, powiązać typ osadnictwa z lokalnymi tradycjami kulturowymi i rodzajem gospodarki ocenić i wyjaśnić znaczenie konkretnych rozwiązań konstrukcyjnych (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna terminologię odnoszącą się do architektury drewnianej oraz podstawowe źródła do jej analizy (K_W02); – zna wiedzę na temat właściwości surowca drewnianego, narzędzi, których używano przy obróbce drewna oraz specjalności związanych z obróbką drewna, a także na temat technik budowy domostw, wałów grodowych, mostów i innych konstrukcji drewnianych (K_W04); – ma wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację relikwów architektury drewnianej, opisu form, określania jej funkcji i określenia związków chronologiczno-	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				przestrzennych we wczesnym średniowieczu na obszarze Słowiańszczyzny i w strefie nadbałtyckiej, wie jak wyglądała infrastruktura wczesnych miast: drogi, studnie, wodociągi itp. (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować i wykorzystywać informacje odnoszące się do problematyki badań nad architekturą drewnianą wczesnego średniowiecza (K_U01); – posiada umiejętności wypowiedzenia się na tematy dotyczące rozwoju technik budowlanych, ich zasięgów przestrzennych, procesów urbanistycznych, rozplanowania i infrastruktury osiedli wczesnośredniowiecznych na podstawie literatury przedmiotu, studiowania we własnym zakresie wybranych zagadnień, opracowania wyników badań archeologicznych itp. (K_U02); – potrafi wymienić techniki i narzędzia oraz scharakteryzować zmiany jakim podlegała architektura drewniana wczesnego średniowiecza (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – docenia potrzebę uczenia się i zdobywania wiedzy (K_K01); – umie odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując prawo innych osób do tego samego (K_K07); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, w tym prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Archeologia architektury średniowiecza (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii architektury w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii architektury (K_W02); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Architektura zakonów rycerskich (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii architektury (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badaw-	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				czych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii architektury (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Życie codzienne w klasztorach (laboratorium: 15 godz. zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o życia zakonnym w klasztorach (K_W04); – zna możliwości jakie daje archeologia i historia w rozumieniu przeszłości klasztorów (K_W05); – posiada wiedzę o tym jaki potencjalne możliwości poznania przeszłości klasztorów i ich roli w rozwoju ludzkości daje analiza i interpretacja źródeł (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – umie rozwiązywać różne problemy oraz krytycznie analizować różne rodzaje źródeł przygotowując wizualizację zrekonstruowanego jednego miejsca regularnego w klasztorze (K_U02); – umie poszerzać swoje umiejętności badawcze, bazując na różnych źródłach i dziedzinach wiedzy koncentrujących się wokół reguł życia w klasztorach (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma kompetencje do pracy i współpracy w zespole badawczym (K_K02); – ma świadomość roli klasztorów dla rozwoju społecznego;	Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				czeństw, a tym samym odpowiedzialność za to szczególne dziedzictwo kulturowe (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna (wykład: 30 godz./egz.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma wiedzę z zakresu cmentarzy przykościelnych w miastach, ich organizacji przestrzennej i ich historii odsłanianej podczas badań archeologicznych (poziomy pochówków, zmienność zwyczajów funeralnych itp.) (K_W04); – zna możliwości, jakie daje archeologia, historia i geografia w rozumieniu przeszłości cmentarzy i ich miejsca w przestrzeni miejskiej (K_W05); – zna przeszłość społeczeństw przez pryzmat cmentarzy i roli takich badań dla ludzkości analizując i interpretując źródła archeologiczne, ikonograficzne i kartograficzne (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – umie rozwiązywać różne problemy oraz krytycznie analizować różne rodzaje źródeł przygotowując prezentacji o wybranym cmentarzu, organizacji jego przestrzeni i stosowanych tam rytuałów (K_U02); – umie poszerzać swoje umiejętności badawcze, bazując na różnych źródłach i dziedzinach wiedzy koncentrujących się wokół życia w mieście i zmienności rytuałów funeralnych zależnych od biegu historii (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma kompetencje do pracy i współpracy w zespole badawczym (K_K02); – ma świadomość miejsca cmentarzy w przestrzeni miast i roli rytuałów funeralnych w rozwoju społeczeństw, kreuje poczucie odpowiedzialności za to szczególne dziedzictwo kulturowe (K_K05).	Dyskusja; egzamin pisemny.

MK XXVII Archeologia architektury (B)	Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna terminologię z zakresu zabudowy klasztorów i innych zespołów architektonicznych (K_W02); – ma wiedzę z zakresu zabudowy klasztorów i innych zespołów architektonicznych (K_W04); – zna możliwości, jakie daje archeologia, architektura i historia dla rozumienia przeszłości (K_W05); – zna zasady ekspozycji i ochrony odkrywanych obiektów architektury (K_W09); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę zmian zabudowy i interpretację źródeł w celu poznania przeszłości (stylów, epok, tendencji) przez pryzmat architektury (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – umie rozwiązywać różne problemy oraz krytycznie analizować różne rodzaje źródeł i tworzyć na ich podstawie syntetyzujące obrazy przygotowując hipotetyczną rekonstrukcję jednego z badanych archeologicznie zespołów architektonicznych (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać swoje umiejętności badawcze, bazując na różnych zespołach architektonicznych i obszarach wiedzy (budownictwo, architektura, archeologia, zabudowa i infrastruktura) (K_U03); – potrafi zredagować tekst wraz z przypisami, dokumentacją i powołaniem się na literaturę, charakteryzujący jeden z obiektów (K_U08). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma kompetencje do pracy i współpracy w zespole badawczym (K_K02); – potrafi dobrze spopularyzować wiedzę o dawnych zespołach architektonicznych i ich roli w krajobrazie kulturowym (K_K06); – docenia rolę nauk humanistycznych i pokrewnych dla odśłaniania przeszłości i kształtowania więzi społecznych regionalnych i ponadregionalnych znając dawną architekturę i jej zachowane relikty (K_K08).	Dyskusja; prezentacja; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.
---	---	----------	--------------------------------------	--	---

MK XXVII Archeologia architektury (B)	Metodyka badań architektonicznych (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_W06). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; zadania śródsesemtralne.
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Historia technik budowlanych (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii, historii sztuki i architektury (K_W02); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej w odniesieniu do tematyki związanej z historią technik budowlanych (K_W04); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjo-	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				nować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych, zwłaszcza dotyczących badań nad technikami stosowanymi w architekturze (K_U01); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Elementy i detale architektoniczne (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii architektury (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii architektury i w różnych kierunkach badań archeologicznych (K_W03); – ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej zwłaszcza w odniesieniu do elementów i detali architektonicznych (K_W04); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych, zwłaszcza dotyczących badań nad technikami stosowanymi w	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				architekturze (K_U01); – posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii architektury (K_U02); – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).	
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa (pracownia: 30 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna terminologię w zakresie garncarstwa i kaflarstwa, rodzaje mas garncarskie i sposoby ich przygotowywania, techniki budowy naczyń i narzędzia do ich wytwarzania (K_W02); – posiada wiedzę o metodach analizy wyrobów garncarskich z różnych okresów, wie jakie cechy miały wyroby ceramiczne w kolejnych fazach rozwoju garncarstwa (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi ocenić, jaką techniką zostało wykonane naczynie i w jakim okresie mogło być używane (K_U01); – umie ocenić przydatność zdobytej wiedzy o ceramice dla poznania poziomu wytwórczości i upodobań danej społeczności w danym okresie integrując kilka obszarów wiedzy (ceramologia, archeologia, socjologia, garncarstwo) (K_U02);	Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				– umie określić przydatność ustaleń z kilku obszarów wiedzy dla formułowania wniosków dotyczących ceramiki jako nośnika informacji o infiltracjach kulturowo-handlowych dawnych społeczności (K_U03). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi inspirować i organizować proces uczenia siebie i innych łącząc różne umiejętności z wiedzą (K_K01); – prawidłowo określa priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – ma świadomość, że archeologia poprzez pokazy interaktywne wychodzi naprzeciw społecznym oczekiwaniom (K_K08).	
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Archeologia podwodna basenu Morza Północnego i Bałtyku (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – rozumie znaczenie badań podwodnych dla poznania przeszłości poszczególnych regionów Morza Północnego i Bałtyku (K_W01); – zna stanowiska podwodne w rejonie Morza Północnego i Bałtyku (K_W04); – rozumie potencjał archeologii podwodnej w rekonstrukcji procesów politycznych i gospodarczych do jakich dochodziło w przeszłości (K_W05); – ma wiedzę na temat złożoności procesów depozycyjnych i podepozycyjnych zachodzących na stanowiskach podwodnych (K_W11); – zna źródła archeologiczne pozwalające na rekonstrukcje aktywności morskiej w poszczególnych rejonach Europy Północnej (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – dostrzega znaczenie archeologii podwodnej dla rozwoju wiedzy o minionych kulturach i w basenie Morza Północnego i Bałtyku (K_U01); – umie określić znaczenie wraków i zatopionych portów dla rekonstrukcji procesów historycznych zachodzących w poszczególnych rejonach Morza Północnego i Bałtyku (K_U02); – potrafi opisać techniki poszukiwania, dokumentacji, eksploracji i ochrony stanowisk podwodnych w rejonie Morza Północnego i Bałtyku (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE:	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

				– zna sposoby zabezpieczania, ochrony i prezentacji podwodnego dziedzictwa kulturowego z rejonów Morza Północnego i Bałtyku (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – rozumie znaczenie badań podwodnych dla poznania przeszłości poszczególnych regionów Morza Śródziemnego (K_W01); – zna stanowiska podwodne w rejonie Morza Śródziemnego (K_W04); – rozumie potencjał archeologii podwodnej w rekonstrukcji procesów politycznych i gospodarczych do jakich dochodziło w przeszłości (K_W05); – ma wiedzę na temat złożoności procesów depozycyjnych i podepozycyjnych zachodzących na stanowiskach podwodnych (K_W11); – zna źródła archeologiczne pozwalające na rekonstrukcje aktywności morskiej poszczególnych cywilizacji śródziemnomorskich (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – dostrzega znaczenie archeologii podwodnej dla rozwoju wiedzy o minionych kulturach i cywilizacjach w basenie Morza Śródziemnego (K_U01); – umie określić znaczenie wraków i zatopionych portów dla rekonstrukcji procesów historycznych zachodzących w poszczególnych rejonach Morza Śródziemnego (K_U02); – potrafi opisać techniki poszukiwania, dokumentacji, eksploracji i ochrony stanowisk podwodnych w rejonie Morza Śródziemnego (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – zna sposoby zabezpieczania, ochrony i prezentacji podwodnego dziedzictwa kulturowego z rejonów Morza Śródziemnego (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.

MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Archeologia podwodna strefy śródłądowej Europy (wykład: 15 godz./egz.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	3,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – rozumie znaczenie archeologii podwodnej dla poznania poszczególnych epok i okresów chronologicznych (K_W01); – zna stanowiska podwodne ze strefy śródłądowej Europy (K_W04); – rozumie potencjał archeologii podwodnej w rekonstrukcji procesów politycznych i gospodarczych do jakich dochodziło w przeszłości (K_W05); – ma wiedzę na temat złożoności procesów depozycyjnych i podepozycyjnych zachodzących na stanowiskach podwodnych (K_W11); – zna źródła archeologiczne pozwalające na rekonstrukcję aktywności społeczności pradziejowych i średniowiecznych w środowisku wodnym (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – dostrzega znaczenie archeologii podwodnej dla rozwoju wiedzy o minionych społecznościach pradziejowych i średniowiecznych (K_U01); – umie określić znaczenie zatopionych osiedli nawodnych i przybrzeżnych dla rekonstrukcji procesów gospodarczych i społecznych zachodzących w poszczególnych rejonach Europy (K_U02); – potrafi opisać techniki poszukiwania, dokumentacji, eksploracji i ochrony śródłądowych stanowisk podwodnych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – zna sposoby zabezpieczania, ochrony i prezentacji podwodnego dziedzictwa kulturowego w strefie śródłądowej Europy (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	Obecność na zajęciach; aktywny udział w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny; egzamin ustny.
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Morska archeologia historyczna (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o najważniejszych późnośredniowiecznych i nowożytnych wrakach (K_W04); – ma wiedzę o źródłach pisanych zawierających informacje o późnośredniowiecznych i nowożytnych wrakach i zasady ich analizowania (K_W05);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				– ma wiedzę o zmianach w wyposażeniu załóg statków i okrętów, zna główne kolekcje zabytków z wraków jednostek pływających (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi klasyfikować wytwory kultury materialnej wydobywane z wraków (K_U01); – potrafi odtworzyć wyposażenie załóg jednostek pływających (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Muzealnictwo archeologii podwodnej (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna światowe skanseny archeologii podwodnej i najważniejsze repliki historycznych jednostek pływających (K_W06); – zna historię i system muzealnictwa morskiego, podstawowe funkcje muzeów i organizacji popularyzujących archeologię podwodną w zakresie ochrony, promocji, edukacji społecznej podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_W10); – zna podstawowe metody konserwacji zabytków wydobytych z wody w najważniejszych muzeach Polski i świata (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi docenić rolę muzeów w promowaniu wyników badań podwodnych (K_U01); – potrafi przygotować wystawy, scenariusze, foldery, katalogi popularyzujące archeologię podwodną (K_U09). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego, rozumie rolę podwodnej turystyki archeologicznej (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna aspekty prawne mające wpływ na przygotowanie i przeprowadzenie podwodnych badań archeologicznych (K_W09); – zna instytucje państwowe odpowiedzialne za nadzorowanie podwodnych badań archeologicznych oraz sposoby pozyskiwania środków finansowych na ratownicze i systematyczne archeologiczne badania podwodne (K_W10); – rozumie zasady logistyczne stosowane podczas podwodnych badań archeologicznych (K_W11); – zna zasady dokumentacji podwodnego stanowiska archeologicznego oraz wymogi konserwatorskie dotyczące sprawozdań archeologicznych, rozumie złożoność zarządzania podwodnymi badaniami archeologicznymi (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wymienić przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i przedstawić dokumenty potrzebne do uzyskania pozwolenia na podwodne badania archeologiczne (K_U01); – potrafi samodzielnie opisać system zarządzeń logistyką podczas podwodnych badań archeologicznych (K_U03); – potrafi przygotować i w bezpieczny sposób przeprowadzić podwodne prace archeologiczne oraz sporządzić dokumentację z badań (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi dostosować swoje działania do odpowiednich aktów prawnych (K_K03); – potrafi przygotować, przeprowadzić oraz sporządzić raport z wykonywanego projektu (K_K04); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; spraw- dzian pisemny.
--	--	------------	------------------------------	---	--

MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z naukami przyrodniczymi (archeobotaniką, archeozoologią, geoarcheologią) (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji, zna podstawowy zakres źródłowy i problemowy badań archeopryrodniczych w Europie (K_W07); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa w stosunku do źródeł botanicznych (K_W11); – ma wiedzę w zakresie skutków oddziaływania antropogenicznego na szatę roślinną i świat zwierzęcy, ma wiedzę z dotyczącą wpływu środowiska (klimat, gleby, rzeźba terenu) na procesy osadnicze, zna podstawowe procesy wpływające na rozwój flory i fauny i ich wpływ na sposób gospodarowania człowieka w prahistorii, zna procesy przyrodniczo-kulturowe zachodzące w dziejach społeczeństw prahistorycznych, antycznych i wczesnohistorycznych w Europie (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – krytycznie analizuje wyniki badań archeopryrodniczych (K_U01); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków, interpretuje dane archeobotaniczne i archeofaunistyczne z obszaru Europy (K_U06); – potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U09); – potrafi stosować podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych (K_U13); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjo-	Referat; dyskusji nad zaprezentowanymi tezami referatu; sprawdzian pisemny.
--	--	------------	-------------------------	--	--

				nować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U14); – umie przedstawić w postaci graficznej i zinterpretować wyniki analiz paleoprzyrodniczych (K_U15). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze, rozumie potrzebę precyzyjnego pobierania i opisywania prób do analiz paleoprzyrodniczych (K_K10).	
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Metodyka archeologicznych badań podwodnych (laboratorium: 60 godz./zal./oc.)	4	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna metodyczny dorobek światowej archeologii podwodnej i najnowsze techniki prowadzenia badań pod wodą (K_W06); – zna podstawowe pojęcia oraz zasady poszukiwań, eksploracji i dokumentacji stosowane w trakcie archeologicznych badań podwodnych (K_W11); – zna techniki poszukiwań i zasady działań urządzeń wykorzystywanych w trakcie archeologicznych badań podwodnych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada podstawowe umiejętności pozwalające na zorganizowanie i przeprowadzenie archeologicznych badań podwodnych zgodnie z kanonami metodycznymi (K_U02); – potrafi dobrać odpowiednie techniki badawcze do różnych rodzajów podwodnych stanowisk archeologicznych i zgodnie z kanonami metodycznymi przeprowadzić poszczególne etapy archeologicznych badań podwodnych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – posiada umiejętności właściwego postępowania z zabytkami i stanowiskami archeologicznymi zalegającymi w środowisku wodnym, ma świadomość odpowiedzialności za ich zachowanie (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich dyskusji w grupie (K_K07).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; zajęcia w terenie; sprawdzian pisemny.

MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych (laboratorium: 30 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – zna najnowsze osiągnięcie zastosowania metod przyrodniczych w studiach nad relacjami pomiędzy środowiskiem a kulturą (K_W16); – zna metody przyrodnicze stosowane w badaniach archeologicznych (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – dobiera odpowiednie metody przyrodnicze do badania ekofaktów odkrywanych na stanowiskach archeologicznych (K_U13). – wykorzystuje wyniki badań przyrodniczych w interpretacjach kulturowych (K_U14), – krytycznie ocenia możliwości poznawcze metod przyrodniczych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi współdziałać, kierować i koordynować zadania badawcze realizowane w grupie archeologów i bioarcheologów (K_K10).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; referat; dyskusja nad тезami referatów; prezentacja.
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych (wykład: 30 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma wiedzę o paleofaunie i jej zmianach oraz wywołujących je czynnikach przyrodniczych i kulturowych (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – korzysta z metod badawczych dotyczących badań paleofany (K_U13); – wykorzystuje wyniki badań paleofauny do interpretacji paleośrodowiska zachowań kulturowych (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość wykorzystania wyników badań nad paleofauną do ochrony jej zasobów; – współpracuje z badaczami paleofauny (K_K10).	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – rozumie złożone procesy powstawania gleb w zależności od układu elementów środowiska przyrodniczego (K_W16); – ma wiedzę na temat morfologii i właściwości gleb naturalnych oraz przekształceń gleb związanych z działalnością człowieka (K_W17).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi opisać profil glebowy i poprawnie zdiagnozować typ gleby oraz odróżnić cechy związane z pedogenezą od cech antropogenicznych (K_U13); – potrafi interpretować wyniki podstawowych i specjalistycznych analiz gleb pod kątem rekonstrukcji zachowań kulturowych człowieka i zmian w środowisku przyrodniczym (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K10).	
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Biologia populacji pradziejowych i wczesnohistorycznych (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – na wiedzę na temat przedmiotu zainteresowań naukowych biologii populacji pradziejowych i historycznych (tzw. antropologii historycznej) oraz bioarcheologii, potrafi je zdefiniować, a także opisać ich problematykę badawczą (K_W05); – ma wiedzę z zakresu podstawowej metodyki i metodologii badań antropologicznych i bioarcheologicznych dotyczących dawnych populacji ludzkich (K_W16); – zna wybrane pojęcia z języka współczesnej antropologii historycznej i bioarcheologii oraz paleoekologii człowieka (posługuje się ich aparatem pojęciowym) (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – wykorzystuje wiedzę o ludzkich szczątkach jako źródle wiedzy o biologii, ekologii i warunkach życia (środowisku biokulturowym) człowieka w przeszłości (K_U14) – zna i efektywnie posługuje się podstawową literaturą przedmiotu (K_W11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – uświadamia sobie skomplikowane relacje pomiędzy człowiekiem a jego środowiskiem życia w przeszłości (K_K04); – potrafi bardziej efektywnie współpracować z antropologami i biologami w trakcie rozwiązywania pro-	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.

MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	blemów naukowych (K_K10). WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz specyfice przedmiotu (K_W01); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu adaptacji kulturowych do plejstocenijskiego środowiska na przykładzie wybranych stanowisk (K_W04); – posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych, przydatnych do poznania starszej i środkowej epoki kamienia i relacji pomiędzy człowiekiem a środowiskiem (K_W12); – zna i rozumie elementy środowiska przyrodniczego w poszczególnych okresach interglacjalnych i glacialnych (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące zmian środowiska naturalnego w plejstocenie i wczesnym holocenie, z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – potrafi scharakteryzować relacje pomiędzy człowiekiem a środowiskiem w poszczególnych okresach paleolitu, na przykładzie wybranych stanowisk (K_U04); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania wpływu środowiska przyrodniczego na kultury w starszej i środkowej epoce kamienia (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; referat; dyskusja nad zaprezentowanymi tezami referatu; sprawdzian pisemny.
--	---	------------	-----------------------------	---	---

MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – posiada podstawową wiedzę na temat gospodarowania zasobami przyrodniczymi, wykorzystania ich jako surowców w późnym średniowieczu i nowożytności (K_W12); – ma podstawową wiedzę na temat uwarunkowań między kulturą późnego średniowiecza i nowożytności a wybranymi elementami środowiska przyrodniczego (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi rozpoznać i opisać podstawowe kategorie zabytków archeologicznych z surowców organicznych, datowane na późne średniowiecze i czasy nowożytne (K_U05); – zna zasady i specyfikę prowadzenia badań archeologicznych, dotyczących osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego z ziem Polski z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego (K_U13); – docenia i wykorzystuje dostępne wyniki badań przyrodniczych w studiach nad elementami kultury późnego średniowiecza i nowożytności z terenu Polski (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_U03); – potrafi współpracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym realizującym problematykę związaną z badaniami nad kulturą późnego średniowiecza i nowożytności w kontekście środowiska przyrodniczego (K_10).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; praca pisemna domowa; sprawdzian pisemny.
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – nabywa i pogłębia wiedzę w zakresie uwarunkowań przyrodniczych osadnictwa II i I tysiąclecia p.n.e. ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszary: kultur mogiłowych, kulturę trzciniecką i kultury pól popielnicowych, region cywilizacji nordyjskiej oraz krąg kultur halsztackich i wczesnolateńskich wraz ze strefami ich oddziaływań (K_W05); – ma wiedzę na temat wpływu środowiska przyrodni-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; sprawdzian ustny.

				czego na charakter kultury a także zmiany kulturowej, dokonującej się pod wpływem przemian naturalnych i/lub cywilizacyjnej presji człowieka (K_W06); – ma wiedzę w zakresie historii badań przyrodniczo-archeologicznych i ich stanu obecnego odnośnie przestrzenno-kulturowej specyfiki osadnictwa II i I tysiąclecia p.n.e. (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać informacje z zakresu problematyki przyrodniczej, podejmowanej przy okazji studiów nad osadnictwem społeczności II i I tysiąclecia p.n.e (K_U01); – potrafi dokonać krytycznej oceny poglądów dotychczasowych autorów, podejmujących zagadnienia archeologiczno-przyrodnicze w zakresie określonym w tytule zajęć, wykorzystując znajomość źródeł i wiedzę z zakresu teorii prahistorii (K_U04); – posiada umiejętność w zakresie formułowania własnych uzasadnień na rzecz określonej interpretacji powiązań kultury ze środowiskiem przyrodniczym, korzystając z propozycji różnych orientacji prahistorycznych (K_U06). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi formułować problemy badawcze w ramach samodzielnych/zespołowych i niezależnych przedsięwzięć badawczych, jednak z uszanowaniem dotychczasowej wiedzy w zakresie archeologii środowiskowej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_K02); – potrafi nakreślić i uzasadnić ważność priorytetów badawczych odnośnie poznawania związku procesów kulturowych z otoczeniem przyrodniczym, zwracając jednocześnie uwagę na humanistyczny wymiar wskazanych relacji (K_K03); – potrafi docenić znaczenie i ważność współpracy interdyscyplinarnej w zakresie powiązania nauk humanistycznych (np. geografii humanistycznej, archeologii krajobrazu czy antropologii kulturowej) i przyrodniczych, z punktu widzenia problematyki współczesnej archeologii prahistorycznej II i I tysiąclecia p.n.e. (K_K10).	
--	--	--	--	---	--

MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – prowadzi badania archeologiczno-przyrodnicze w zakresie kultury i środowiska u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza (K_W11); – zna zasady gospodarki zasobami fauny oraz flory u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza, a także zmiany zachodzące w relacjach pomiędzy środowiskiem a kulturą oraz czynniki warunkujące te zmiany (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – dobiera stosowne źródła archeologiczne i przyrodnicze do studiów nad kulturą oraz środowiskiem u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – propaguje wiedzę o dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym (K_K05); – współpracuje w gronie badaczy z różnych środowisk (dyscyplin) zajmujących się badaniami kultury i środowiska u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza (K_K10).	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych (wykład: 15 godz./zal./oc.+ laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	2,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – posiada podstawową wiedzę na temat gospodarowania zasobami przyrodniczymi, wykorzystania ich jako surowców w późnym średniowieczu i nowożytności (K_W12); – ma podstawową wiedzę na temat uwarunkowań między kulturą późnego średniowiecza i nowożytności a wybranymi elementami środowiska przyrodniczego (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi rozpoznać i opisać podstawowe kategorie zabytków archeologicznych z surowców organicznych, datowane na późne średniowiecze i czasy nowożytne (K_U05); – zna zasady i specyfikę prowadzenia badań archeologicznych dotyczących osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego z ziem Polski z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego (K_U13); – docenia i wykorzystuje dostępne wyniki badań przy-	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.

				rodniczych w studiach nad elementami kultury późnego średniowiecza i nowożytności z terenu Polski (K_U14). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_U03); – potrafi współpracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym realizującym problematykę związaną z badaniami nad kulturą późnego średniowiecza i nowożytności w kontekście środowiska przyrodniczego (K_10).	
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Antropopresja w układach florystycznych (laboratorium; 15 godz./zal./oc.)	2	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z botaniką i z paleobotaniką (K_W05); – zna i rozumie podstawowe metody analizy paleoprzyrodniczych i ich interpretacji, zna podstawowy zakres źródłowy i problemowy badań archeoprzyrodniczych (K_W07); – zna zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08); – ma podstawową wiedzę w zakresie skutków oddziaływania antropogenicznego na świat roślinny, zna podstawowe procesy naturalne i antropogeniczne wpływające na rozwój flory i ich wpływ na ostateczny obraz roślinności (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi analizować i oceniać dane paleobotaniczne na gruncie archeologii (K_U01); – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla botaniki, interpretuje dane paleobotaniczne (K_U13); – potrafi oceniać i selekcjonować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych, dostrzega czynniki środowiskowe i ocenia skalę antropopresji (K_U14).	Referat; dyskusji nad zaprezentowanymi tezami referatu; sprawdzian pisemny.

				KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03).	
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych (wykład: 15 godz./zal./oc.)	1	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08); – ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna procedury związane z przygotowywaniem prób do analizy palinologicznej i archeobotanicznej, ma wiedzę na temat warunków umożliwiających zachowanie się materiału botanicznego na stanowiskach (K_W16); – zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, zna nazwy łacińskie podstawowych drzew i roślin synantropijnych, ma podstawową wiedzę o rozwoju i rozprzestrzenianiu się roślin uprawnych (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem źródeł i metod archeologicznych, ma podstawowe umiejętności w ocenie roli roślin dziko rosnących w systemie gospodarki zbieracko-łowieckiej i rolniczej (K_U01); – stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych (K_U13); – potrafi wykorzystać dane o obecności roślin uprawnych i synantropijnych w materiale paleobotanicznym ze stanowisk archeologicznych do wnioskowania o sposobach działalności gospodarczej (K_U14); umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów	Obecność na zajęciach; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U15). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10).	
MK XXX Konserwacja zabytków archeologicznych (B)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych (laboratorium: 15 godz./zal./oc.)	1,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – posiada podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11); – ma podstawową wiedzę w zakresie konserwacji zabytków archeologicznych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł archeologicznych (K_U01); – potrafi prowadzić podstawowe prace z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – zna ograniczenia własnej wiedzy i rozumie konieczność dalszego kształcenia (K_K01); – potrafi pracować w zespole badawczym (K_K02); – ma świadomość znaczenia wartości zabytków archeologicznych, rozumie aspekty i skutki działań konserwatorskich (K_K05).	Podsumowujący, pisemny test kontrolny.
MK XXX Konserwacja zabytków archeologicznych (B)	Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych (wykład: 15 godz./egz.+ pracownia: 90 godz.)	7,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11); – ma wiedzę dotyczącą prac laboratoryjnych w zakresie konserwacji archeologicznych zabytków ceramicznych i kamiennych (K_W15).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; realizacja konserwatorska zabytku archeologicznego; pełna dokumentacja konserwatorska; egzamin ustny.

				UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi rozpoznać różnego rodzaju wytwory kultury materialnej oraz przeprowadzić ich analizę i interpretację (K_U05); – potrafi przeprowadzić prace z zakresu konserwacji archeologicznych zabytków ceramicznych i kamiennych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XXX Konserwacja zabytków archeologicznych (B)	Konserwacja zabytków metalowych (wykład: 15 godz./egz.+ pracownia: 90 godz.)	7,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – ma podstawowa wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11); – ma wiedzę dotyczącą prac laboratoryjnych w zakresie konserwacji archeologicznych zabytków metalowych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi rozpoznać różnego rodzaju wytwory kultury materialnej oraz przeprowadzić ich analizę i interpretację (K_U05); – potrafi przeprowadzić prace z zakresu konserwacji archeologicznych zabytków metalowych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; realizacja konserwatorska zabytku archeologicznego; pełna dokumentacja konserwatorska; egzamin ustny.
MK XXX Konserwacja zabytków archeologicznych (B)	Konserwacja zabytków z surowców organicznych (wykład: 15 godz./egz.+ pracownia: 90 godz.)	7,5	fakultatywny (B)	WIEDZA: – ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – ma podstawowa wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09);	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; realizacja konserwatorska zabytku archeologicznego; pełna dokumentacja konserwa-

				– zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa (K_W11); – ma wiedzę dotyczącą prac laboratoryjnych w zakresie konserwacji archeologicznych zabytków z surowców organicznych (K_W15). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi rozpoznać różnego rodzaju wytwory kultury materialnej oraz przeprowadzić ich analizę i interpretację (K_U05); – potrafi przeprowadzić prace z zakresu konserwacji archeologicznych zabytków z surowców organicznych (K_U11). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	torska; egzamin ustny.
--	--	--	--	---	------------------------

Szczegółowe wskaźniki punktacji ECTS				
Moduły kształcenia	Przedmioty	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia
MK I Propedeutyka archeologii	Wstęp do archeologii	1,5	1	4
MK II Historia i metodologia archeologii	Historia i teoria archeologii	1	0,5	3,5
	Antropologia kulturowa	1	1	2,5
MK III Metodyka badań	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	2	2	5
	Informatyka w archeologii	1	1	2,5
	Ćwiczenia terenowe I	7,5	7,5	7,5
	Ćwiczenia terenowe II	7,5	7,5	7,5
MK IV Archeologia ziem polskich	Archeologia ziem polskich	4	4	8
MK V Ochrona zabytków	Elementy muzealnictwa	0,5	0,5	1,5
	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	0,5	0	1
MK VI Archeologia prahistoryczna	Paleolit i mezolit	1,5	1	5
	Neolit	1,5	1	5
	Wczesne okresy epoki brązu	1,5	1	5
	Młodsze okresy epoki brązu–wczesne okresy epoki żelaza	1,5	1	5
	Okres lateński–okres wędrówek ludów	1,5	1	5
MK VII Archeologia historyczna	Wczesne średniowiecze	1,5	1	5

MK VII Archeologia historyczna	Późne średniowiecze– –okres nowożytny	1,5	1	5
MK VIII Archeologia śródziemnomorska	Archeologia starożytnej Grecji	0,5	0	1
	Archeologia starożytnego Rzymu	0,5	0	1
	Archeologia świata śródziemnomorskiego	0,5	0	2
MK IX Archeologia środowiskowa	Podstawy archeozoologii	1	1	3,5
	Elementy paleogeografii	0,5	0,5	1,5
	Antropologia fizyczna	1	0,5	3,5
	Podstawy paleobotaniki	1	1	3,5
MK X Techniki pracy naukowej w archeologii	Techniki pracy naukowej w archeologii	1	1	3
MK XI Archeologia podwodna	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii	0,5	0	1,5
MK XII Archeologia architektury	Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych	0,5	0	1,5
MK XIII Konserwacja zabytków archeologicznych	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych	1	1	3
MK XIV Seminarium dyplomowe	Seminarium dyplomowe	2	2	14
MK XV Moduł kształcenia – zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia oferowane na innym kierunku studiów	Zajęcia proponowane przez Instytut Filozofii UMK	1	0	2
	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	2	0	4
	Zajęcia ogólnouczelniane	1	0	2
MK XVI Moduł kształcenia – zajęcia z wychowania fizycznego	Wychowanie fizyczne	2	2	2

MK XVII Moduł kształcenia –lektorat z języka obcego	Język obcy	4	4	5
MK XVIII Różne oblicza źródeł archeologicznych (A)	Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia	1	1	2,5
	Ceramika – masowe źródło w badaniach pradziejów	1	1	2,5
	Archeologia eksperymentalna	1	1	2,5
MK XIX Dylematy współczesnej archeologii (A)	Wybrane problemy interpretacyjne współczesnej archeologii	1	0,5	3
	Archeologia wobec dylematów współczesności	1	0,5	3
	Czas i przestrzeń w interpretacjach badaczy epok metali	1	0,5	2,5
MK XX Procesy kulturowe w pradziejach (A)	Kultury paleolityczne i mezolityczne jako system adaptacji środowiskowej	1	0,5	2,5
	Relacje interkulturowe w młodszej epoce kamienia	1	0,5	3
	Między władcą a niewolnikiem. Społeczności Barbaricum	1	0,5	2,5
MK XXI Archeologia śródziemnomorska (A)	Archeologia środowisko- wa basenu Morza Śródziemnego	0,5	0,5	1
	Przestrzeń społeczna w kulturze antyku	0,5	0	1
	Grecka kolonizacja i rzymska ekspansja	1	0,5	3
	Źródłoznawstwo w studiach nad kulturą antyczną	1	0,5	3

MK XXII Cywilizacja śródziemnomorska: Grecja i Rzym (A)	Kultura starożytnej Grecji	1	0,5	3
	Rzym i Barbaricum	1	0,5	2
	Pieniądz i gospodarka w świecie starożytnym	1	0,5	3
MK XXIII Kultura świata śródziemnomorskiego (A)	Antyczne fundamenty cywilizacji europejskiej	1	0,5	3
	Budownictwo starożytnej Grecji i Rzymu	1	0,5	2
	Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu	1	0,5	3
MK XXIV Archeologia historyczna (A)	Wprowadzenie do archeologii historycznej	1	0,5	3
	Wybrane zagadnienia z archeologii wczesnego średniowiecza	1	0,5	2,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	1	0,5	2,5
MK XXV Archeologia Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej (A)	Słowiańszczyzna plemienna	1,5	1	4
	Archeologia wczesnych państw	1,5	1	4
MK XXVI Archeologia późnego średniowiecza i nowożytności (A)	Archeologia miast późnośredniowiecznych i nowożytnych	1,5	0,5	4
	Archeologia strefy pozamiejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności	1,5	0,5	4
MK XXVII Archeologia architektury (B)	Archeologia architektury antycznej	1	0	3
	<i>Sacrum i profanum</i> w architekturze do schyłku starożytności	0,5	0	1,5
	Archeologia architektury pradziejowej	1	0	3

	Architektura drewniana wczesnego średniowiecza	0,5	0	1,5
	Archeologia architektury średniowiecza	0,5	0	1,5
	Architektura zakonów rycerskich	0,5	0	1,5
	Życie codzienne w klasztorach	0,5	0,5	1,5
	Miasto, kościół, cmentarz. Rytuały, organizacja przestrzenna	1	0	2
	Zespoły architektoniczne. Źródła i interpretacje	1	0,5	3
	Metodyka badań architektonicznych	0,5	0,5	1,5
	Historia technik budowlanych	0,5	0,5	1
	Elementy i detale architektoniczne	0,5	0,5	1
	Wprowadzenie do średniowiecznego garncarstwa	1	1	2
MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Archeologia podwodna basenu Morza Północnego i Bałtyku	1	0,5	3,5
	Archeologia podwodna basenu Morza Śródziemnego	1	0,5	3,5
	Archeologia podwodna strefy śródłądowej Europy	1	0,5	3,5
	Morska archeologia historyczna	1	0,5	2,5
	Muzealnictwo archeologii podwodnej	1	1	2
	Zarządzanie projektami w archeologii podwodnej	1	1	2,5

MK XXVIII Archeologia podwodna (B)	Wybrane zagadnienia z archeologii środowiskowej	1	1	2,5
	Metodyka archeologicznych badań podwodnych	2	2	4
MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Metody przyrodnicze w badaniach archeologicznych	1	1	2,5
	Paleofauna w kulturze ludów przedrolniczych i rolniczych	1	0	2
	Środowisko abiotyczne a procesy osadnicze i kulturowe	0,5	0,5	2
	Biologia populacji pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	0,5	0,5	2
	Człowiek i środowisko w plejstocenie i wczesnym holocenie	1	0,5	2,5
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w VI–III tys. BC	1	0,5	2,5
	Środowiskowe uwarunkowania procesów kulturowych w II i I tys. BC	1	0,5	2,5
	Kultura i środowisko u schyłku starożytności i w początkach średniowiecza	1	0,5	2,5
	Kultura i przyroda w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych	1	0,5	2,5
	Antropopresja w układach florystycznych	0,5	0,5	2

MK XXIX Archeologia środowiskowa (B)	Uprawy i zbieractwo roślinne społeczności pradziejowych i wczesnośredniowiecznych	0,5	0	1
MK XXX Konserwacja zabytków archeologicznych (B)	Materiałoznawstwo surowców organicznych i nieorganicznych	0,5	0,5	1,5
	Konserwacja zabytków ceramicznych i kamiennych	3,5	3	7,5
	Konserwacja zabytków metalowych	3,5	3	7,5
	Konserwacja zabytków z surowców organicznych	3,5	3	7,5
Razem		57 +18 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK XVIII–MK XXX)	48 +14–18 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK XVIII–MK XXX)	132+48 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK XVIII–MK XXX)
Wymiar % liczby punktów ECTS, którą student uzyskuje na skutek wyboru modułów kształcenia:		32%		
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z obszarów (w przypadku przyporządkowania kierunku do więcej niż jednego obszaru kształcenia):				

Plan studiów

Wydział prowadzący kierunek studiów:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów: <i>(nazwa kierunku musi być adekwatna do zawartości programu kształcenia a zwłaszcza do zakładanych efektów kształcenia)</i>	Archeologia
Poziom kształcenia: <i>(studia pierwszego, drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie)</i>	Studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia: <i>(ogólnoakademicki, praktyczny)</i>	Ogólnoakademicki
Forma studiów: <i>(studia stacjonarne, studia niestacjonarne)</i>	Studia stacjonarne
Specjalność:	
Liczba semestrów:	6 (sześć)
Liczba punktów ECTS:	180
Łączna liczba godzin dydaktycznych:	2250

I semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR1-WA-S1	Wstęp do archeologii	wykład	15	4	egzamin
1201-AR1-WA-S1	Wstęp do archeologii	ćwiczenia	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-AZP/z-S1	Archeologia ziem polskich	wykład	30	4	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-AZP/z-S1	Archeologia ziem polskich	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-MDABT-S1	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	wykład	15	5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-MDABT-S1	Metody i dokumentacja archeologicznych badań terenowych	laboratorium	45		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-ASS-S1	Archeologia świata śródziemnomorskiego	wykład	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-PA-S1	Podstawy archeozoologii	laboratorium	30	3,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-EP-S1	Elementy paleogeografii	laboratorium	15	1,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-IA-S1	Informatyka w archeologii	laboratorium	30	2,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-RZBP-S1	Rola i znaczenie badań podwodnych we współczesnej archeologii	wykład	15	1,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-WPKZ-S1	Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych	laboratorium	30	3	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-OZA-S1	Ochrona zabytków archeologicznych – podstawy prawne	wykład	15	1	zaliczenie na ocenę
Razem			315	28	

II semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201AR1-AZP/I-S1	Archeologia ziem polskich	wykład	30	4	zaliczenie na ocenę
1201AR1-AZP/I-S1	Archeologia ziem polskich	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-APPM-S1	Paleolit i mezolit	wykład	15	5	egzamin
1201-AR1-APPM-S1	Paleolit i mezolit	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-APN-S1	Neolit	wykład	15	5	egzamin
1201-AR1-APN-S1	Neolit	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-APWEB-S1	Wczesne okresy epoki brązu	wykład	15	5	egzamin
1201-AR1-APWEB-S1	Wczesne okresy epoki brązu	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR1-PP-S1	Podstawy paleobotaniki	laboratorium	30	3,5	zaliczenie na ocenę
	Przedmiot z oferty Instytut Filozofii	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR-CT	Ćwiczenia terenowe I	zajęcia terenowe	225	7,5	zaliczenie na ocenę
Razem			480	32	

III semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR2-AG-S1	Archeologia starożytnej Grecji	wykład	15	1	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-AR-S1	Archeologia starożytnego Rzymu	wykład	15	1	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-APEBEZ-S1	Młodsze okresy epoki brązu-wczesne okresy epoki żelaza	wykład	15	5	egzamin
1201-AR2-APEBEZ-S1	Młodsze okresy epoki brązu-wczesne okresy epoki żelaza	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR2-APOLOWL-S1	Okres lateński-okres wędrówek ludów	wykład	15	5	egzamin
1201-AR2-APOLOWL-S1	Okres lateński-okres wędrówek ludów	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR2-AHWS-S1	Wczesne średniowiecze	wykład	15	5	egzamin
1201-AR2-AHWS-S1	Wczesne średniowiecze	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR2-AHPSON-S1	Późne średniowiecze-okres nowożytny	wykład	15	5	egzamin
1201-AR2-AHPSON-S1	Późne średniowiecze-okres nowożytny	laboratorium	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR2-ZHMBA-S1	Zarys historii i metody badań archeologiczno-architektonicznych	wykład	15	1,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-EM-S1	Elementy muzealnictwa	wykład	15	1,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-TPN-S1	Techniki pracy naukowej w archeologii	laboratorium	30	3	zaliczenie na ocenę
	Język obcy nowożytny	lektorat	60	2	zaliczenie na ocenę
	Wychowanie fizyczne	ćwiczenia	30	1	zaliczenie na ocenę
Razem			360	31	

IV semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR2-AF-S1	Antropologia fizyczna	wykład	15	3,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-AF-S1	Antropologia fizyczna	laboratorium	15		zaliczenie na ocenę
	Język obcy	lektorat	60	3	egzamin
	Wychowanie fizyczne	ćwiczenia	30	1	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru A		90	8	
	Moduł do wyboru B		60	6	
1201-AR-CT	Ćwiczenia terenowe II	zajęcia terenowe	225	7,5	zaliczenie na ocenę
Razem			495	29	

V semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR3-AK-S1	Antropologia kulturowa	wykład	15	2,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR3-AK-S1	Antropologia kulturowa	ćwiczenia	30		zaliczenie na ocenę
1201-AR3-SL-S1	Seminarium dyplomowe	seminarium	30	7	zaliczenie na ocenę
	Wykład ogólnowydziałowy	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru A		90	8	
	Moduł do wyboru B		120	10	
Razem			300	29,5	

VI semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR3-HTA-S1	Historia i teoria archeologii	wykład	15	3,5	egzamin
1201-AR3-HTA-S1	Historia i teoria archeologii	ćwiczenia	15		zaliczenie na ocenę
1201-AR3-SL-S1	Seminarium dyplomowe	seminarium	30	7	zaliczenie na ocenę
	Wykład ogólnouniwersytecki	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
	Wykład ogólnowydziałowy	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru A		90	8	
	Moduł do wyboru B		90	8	
Razem			300	30,5	

Program studiów obowiązuje od semestru zimowego roku akademickiego 2016/2017.

Program studiów został uchwalony na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk Historycznych w dniu 12 kwietnia 2016 roku.

.....
(podpis Dziekana)